

**Universiteit
Leiden**
The Netherlands

Washington, stad, staat en county in één

Halem, J. van

Citation

Halem, J. van. (2000). Washington, stad, staat en county in één. *Bestuurskundige Berichten*, 15(3), 13-14.
Retrieved from <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234347>

Version: Publisher's Version

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](#)

Downloaded from: <http://hdl.handle.net/1887.1/item:3234347>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Mijn stage wordt nog eens interessant gemaakt door de vele contacten die ik heb met mensen binnen én buiten het hoofdkwartier. Zo leer je de vele perspectieven van mensen op zaken kennen. Leuke bijkomstigheid is dat ik voor mijn stage wel eens op reis ga om met mensen ter plekke te spreken over hun bijdrage aan de buitenlandse samenwerking. Zo ben ik op het NAVO-hoofdkwartier in Brussel geweest, het militaire NAVO-hoofdkwartier SHAPE te Casteau (ook België), diverse bases in Nederland en als klap op de vuurpijl ga ik 7 t/m 10 augustus naar de vliegbasis Goose Bay in Canada (met een KDC-10 tankvliegtuig) om te zien hoe een internationale oefening met vier NAVO landen in praktijk verloopt.

Beleidsvorming en uitvoering
Het is een leuke stage, met veel af-

wisseling, een interessante, uitdagende opdracht en veel contacten. De mensen waar ik mee werk zijn erg nieuwsgierig naar mijn 'kennis' en wat voor soort mens dat nu is, zo'n student. Ze vinden het geweldig om van gedachten te wisselen, en dan blijkt dat er toch veel overeenkom-

geweldig om gedachten uit te wisselen

sten zijn tussen bestuurskundigen en luchtmachters. Bovendien leer ik hoe het is om in een organisatie te werken die zich zowel met beleidsvorming als met uitvoering en terugkoppeling van resultaten bezig houdt.

Dit is eigenlijk het meest bestuurskundig interessante aan mijn stage bij de Koninklijke Luchtmacht. Het werken op het raakvlak van beleidsvorming en uitvoering. En dat levert soms wel eens interessante zaken op!

Mocht je informatie willen over een stage op het Hoofdkwartier Koninklijke Luchtmacht (HKKLu) neem dan gerust contact met mij op! Laat dit even weten aan Joost van Halem, de hoofdredacteur van de BB, hij kan mij dan weer inseinen, daar ik overdag natuurlijk stage loop. Men is hier erg blij met bestuurskundige stagiaires, en heeft hen vele mogelijkheden te bieden.

0

Washington, stad, staat en county in één

Joost van Halem

Washington D.C., hoofdstad van de Verenigde Staten, is bestuurlijk gezien een vreemde stad. Het is geen staat, geen county – vergelijkbaar met de Nederlandse regio's – maar eigenlijk ook niet echt een stad. Het wordt rechtstreeks bestuurd door het congres, die dus bijvoorbeeld zou kunnen beslissen over het aanleggen van een nieuwe snelweg of het verlagen van de onroerend zaakbelasting. Washington heeft geen stemgerechtigde vertegenwoordigers in het Congres, en van 1800 tot 1961 mochten inwoners van Washington niet eens stemmen voor de president. Overal in de Verenigde Staten kiezen burgers van een stad hun burgemeester. Tot 1974 mochten burgers van Washington ook dit niet doen, maar benoemde de president de burgemeester zelf. Waarom is Washington D.C. zo bijzonder?

Ingewikkeld

Het openbaar bestuur in Washington D.C. is behoorlijk ingewikkeld. Dit is alleen al te zien aan de vele verschillende taken van de individuele overheidsorganen. Specifieke verantwoordelijkheden van de districtsregering die normaal bij de regering op staatsniveau liggen, zijn bijvoorbeeld: gerechtshoven, rijbewijzen, alcoholcontroles, werkloosheidsuitkeringen, gezondheidszorg, het verstrekken van beroepsvergunningen, voedsel- en medicijnencontrole. De districtsregering van Washington D.C. is de uitvoerende macht, de wetgevende macht wordt gevormd door 'the Council of the district of Columbia'. Alle wetten worden door de Council goedgekeurd, net als de begroting en het jaarlijkse belastingplan. Het controleert de districtsregering en houdt zich ook bezig met reorganisatieplannen voor de regering. Omdat er nog al wat reorgani-

saties zijn geweest is deze taak belangrijker dan je in eerste instantie zou denken. Bestemmingsplannen en het typisch Amerikaanse 'redistricting' op basis van de tienjaarlijkse census – een soort bevolkingstelling – vallen ook onder

subsidiariteit verliest aan betekenis

verantwoordelijkheid van de Council. De Council bestaat uit 13 leden. Acht worden gekozen door kiesdistricten, vijf leden, inclusief de voorzitter, worden gekozen door kiezers van het hele district. Het rechtspraakstelsel is gelijk aan die van normale staten.

Geschiedenis

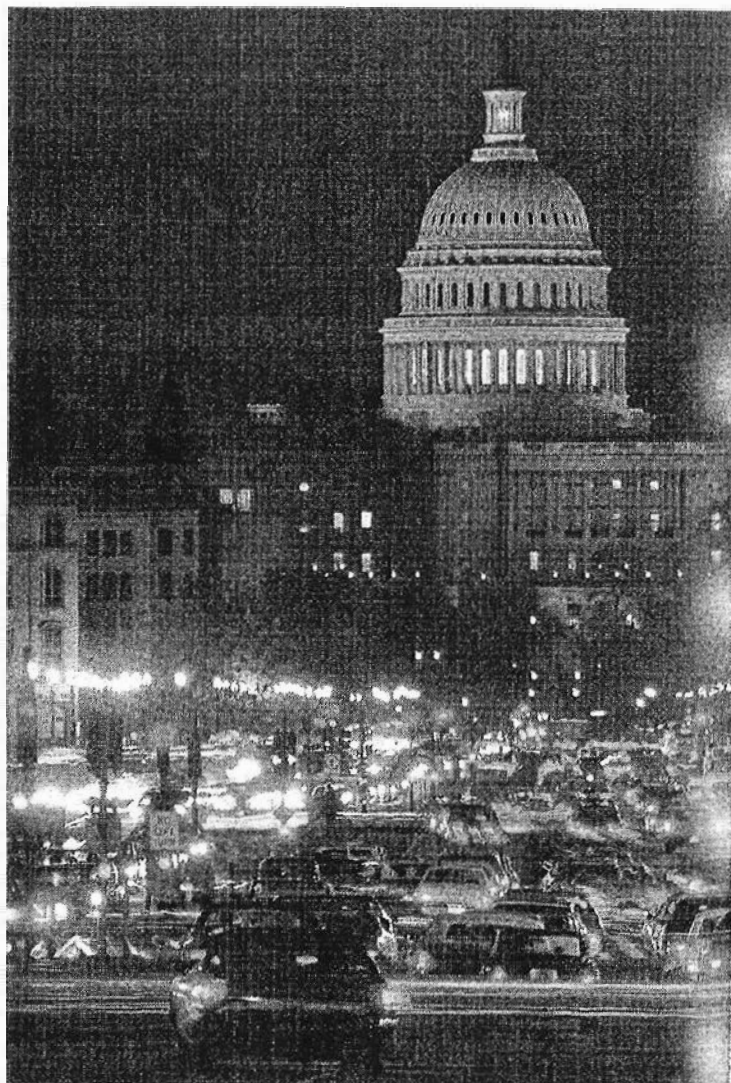
In de Amerikaanse grondwet van 1787 wordt vastgelegd dat het Congres recht heeft op exclusieve wetgevende macht over het district waarin de hoofdstad komt te liggen. Op dat moment is nog niet zeker waar de definitieve hoofdstad komt te liggen. De uitzonderingspositie van de hoofdstad ligt dus bij grondwet (article 1, section 8, clause 17) vast. President George Washington krijgt in 1790 het recht om te bepalen waar de hoofdstad precies komt te liggen, met de vereiste dat het aan de rivier de Potomac is. Op grondgebied van de staten Virginia en Maryland wordt in 1800 de stad Washington gesticht in het District of Columbia. Het congres gebruikt zijn wetgevende macht in 1802 om te bepalen dat de bevolking recht krijgt om voor een Council te stemmen en dat de president de burgemeester benoemt. In de jaren daarna mogen eerst de Council en de

wethouders samen de burgemeester kiezen en in 1820 dan eindelijk de burgers zelf. In 1871 grijpt het congres in en worden zowel de Council als de gekozen burgemeester afgeschaft. De president zelf krijgt weer het recht de burgemeester te benoemen, maar nu benoemt hij ook de Council. Het grondgebied bestaat op dat moment nog uit Georgetown, de Stad Washington en de county Washington, met eigen vormen van bestuur. Deze worden vervangen door één regering en één grondgebied: The District of Columbia. Voor het eerst krijgt Washington D.C. een vertegenwoordiger in het congres. Deze vertegenwoordiger heeft echter geen stemrecht, wat zijn functioneren uiteraard belemmert. Al in 1874 wordt zowel de Council als de burgemeester al weer afgeschaft. De continue wisseling van bestuursvormen komt in 1878 tot stilstand: het bestuur wordt slechts gevormd door drie commissarissen, alweer benoemd door de president. Het bestuur van Washington heeft tot 1961 (!) geen democratische legitimering, de bevolking heeft tot dat jaar geeneens stemrecht voor de presidentsverkiezingen. Pas in 1967 komen de Council en de burgemeester weer terug, nog steeds benoemd door de president. In 1968 werd een gekozen Onderwijsraad ingesteld, net als een lokaal rechtbankstelsel. In 1973 keurt het Congres een wet goed - *District of Columbia Self-Government and Governmental Reorganization Act* -

waarmee burgers in Washington het recht krijgen een burgemeester en

geen democratische legitimering

een Raad te kiezen. Deze 'burgemeester' heeft taken samengesteld uit die van een normale burgemeester, een county-bestuurder een gouverneur van een staat. Hij heeft dus

rechtstreeks te maken met de regeringen van de vijftig staten, en is dus veel machtiger dan een 'normale' burgemeester. Nog steeds heeft het congres de uiteindelijke macht en kan het zowel de burgemeester als de Council overrulen op elk gebied. Burgers hebben dus invloed op hun stad in zoverre het congres dat toestaat. Een volgende stap in democratisering van Washington D.C. zou een vertegenwoordiger in het congres zijn mét stemrecht. In 1978 werd dit voorstel door het Congres aangenomen. Omdat hiervoor de grondwet geamendeerd moest worden, was ratificatie nodig door achtendertig staten. Dit mislukte en nog steeds heeft Washington D.C. dus geen stemgerechtigd vertegenwoordiger in het congres.

Washington D.C. is als hoofdstad het centrum van de Verenigde Staten, het centrum van de democratie. Het is daarom ook verwonderlijk dat de stad zelf niet voldoet aan de hoogste democratische eisen die overal elders in de V.S. wel gelden. Een mogelijke verklaring is dat deze constructie voorkomt dat een van de lidstaten van de federatie macht heeft over de gezamenlijke hoofdstad. Het voorkomt zo de macht van een van de staten over de andere.

15 jaar en een beetje

Ruud Houdijk

22 mei 1985. Op de Rijksuniversiteit Leiden wordt beschuit met muisjes geserveerd. De vakgroep Bestuurskunde, zelf amper uit de luiers, mag zich verheugen in een nakomeling. Het nieuwe kindje luistert naar de naam *Bestuurskundige Interfacultaire vereniging Leiden*, roepnaam B.I.L.! Een volbloed studievereniging. 15 jaar later, voorjaar 2000, is het "vader" Van Braam¹, die op het verjaardagsfeestje van de B.I.L., zijn toehoorders terugvoert naar het prille begin van de bestuurskunde in Leiden. Nadat Van Braam zijn glas heeft geheven op de B.I.L., is het de beurt aan een andere vader om zijn zegje te doen. Paul 't Hart nam wel niet direct deel aan de oprichting van de B.I.L., maar is toch al zolang betrokken, dat hij gerust een pleegvader genoemd kan worden. Het is echter als vader van een tweeling, dat hij op dit verjaardagsfeestje het meeste opzien baart. Met een van zijn dochttertjes op de arm vertelt 't Hart over de "puberende" B.I.L.

15 jaar Bestuurskunde en 15 jaar B.I.L. betekent evenzoveel jaargangen Bestuurskundige Berichten. Met de B.I.L. is ook Bestuurskundige Berichten aan het puberen. Zoals Van Braam en 't Hart dit voorjaar terugblikten op de geschiedenis van de B.I.L., is het nu tijd voor een terugblik op 15 jaargangen *BeeBee*.

15 jaar, 15 jasjes

Het zal de studenten, die al wat langer de BB ontvangen, al wel zijn opgevallen: regelmatig wordt de BB in een nieuw jasje gestoken. Elke nieuwe hoofdredacteur nam zo zijn eigen jasje mee en ook inhoudelijk veranderde er over de jaren aardig wat. Zij die de BB al die jaren hebben mogen meemaken, getuigen van de ups en downs die het tijdschrift heeft gehad. Laten we hopen dat, bij

het volgende lustrum, jaargang 15 te boek zal staan als een van de betere perioden.

Nineteen eighty-seven

Een greep uit 15 jaargangen: jaargang 2. Wat hield de bestuurskundigen-in-

de "puberende" B.I.L.

opleiding in 1987 zoal bezig? Opvallend is de hoeveelheid ruimte die Paul 't Hart inneemt. Zeer prominent is hij aanwezig met meerdere artikelen over de activiteiten van het Crisis

Onderzoek Team. Een foto van een jonge drs.(!!) 't Hart siert de voorkant van één van de nummers. De toekomst van de bestuurskunde spookte in 1987 door de gedachten van velen. Zal bestuurskunde zijn identiteit vinden? Zal bestuurskunde verworden tot een "universitaire managementleer" of zal ze zich verder ontwikkelen? Ook het wereldnieuws vond zo zijn weg naar de BB. Het *Heizeldrama* in België en *Irangate* werden nog eens uitgebreid door de redacteurs en gastschrijvers onder de loep genomen. 1987 was ook het jaar dat de B.I.L. op excursie ging naar iets wat nu, anno 2000, wel heel letterlijk geschiedenis is: de Berlijnse Muur. Uit het verslag in de BB wordt duidelijk, dat men zeer onder de indruk was van het, destijds nog strak gesloten, IJzeren Gordijn.